

Complexnummer: 515374

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

schoolgebouw en conciërgewoning

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

515375, 515376

Woonplaats

Veendam

Gemeente

Veendam

Provincie

Groningen

Hoofdadres van hoofdobject

Museumplein 5, 9641 AD Veendam

Complexomschrijving

Inleiding

COMPLEX bestaande uit een SCHOOLGEBOUW met CONCIERGEWONING.

De Rijks Hogere Burgerschool, later Winkler Prins Lyceum genaamd, werd ontworpen door rijksbouwmeester J.A. Vrijman in 1909-1910 in opdracht van de Staat der Nederlanden in Um-1800 stijl. De school werd vernoemd naar A. Winkler Prins, grondlegger van het middelbaar onderwijs te Veendam, die voor de HBS fungeerde als initiatiefnemer. In 1988/89 werd het pand verbouwd tot Veenkoloniaal Museum. Bijzonder in het interieur zijn onder andere de trappartij, de lerarenkamer die nu als bibliotheek dienst doet en het glas-in-lood venster uit 1962, ontworpen door Johan en Femina Schilt Geesink uit Laren in opdracht van ir. J.J.M. Vegter.

De conciërgewoning werd gebouwd in 1911, tevens naar een ontwerp van J.A. Vrijman in Um-1800 stijl. Het pand is sinds 1987 geen conciërgewoning meer. Tegen de achtergevel is na de oorlog een houten volume aangebouwd; dit komt wegens te geringe architectonische kwaliteit niet voor bescherming van rijkswege in aanmerking.

Het complex is zeer monumentaal gelegen in het gebied Tusschendiepen, dat zal worden voorgedragen als beschermd gezicht. Voor de entree van de school staat een standbeeld van A. Winkler Prins, geplaatst in 1991. Aan zowel de voor- als achterzijde van de school staat een eenvoudig uit omstreeks 1910/11 stammend HEK, bestaande uit een gemetseld muurtje afgedekt met hardsteen waarop een ijzeren hekwerk; diverse beweegbare delen. De woning is gelegen aan de linkerzijde van de school. Aan zowel de voor- als linkerzijde van de woning een eenvoudig

uit omstreeks 1911 stammend ijzeren HEK met een enkel en dubbel beweegbaar deel.

Waardering

Schoolgebouw met conciërgewoning en twee hekken van algemeen belang vanwege architectuur- en cultuurhistorische waarde:

- als voorbeeld van een HBS met conciërgewoning uit 1910/11 in de provincie Groningen in Um-1800 stijl
- vanwege de monumentale vormgeving en bijzondere detaillering van het complex
- vanwege de vrij hoge mate van gaafheid van de samenstellende onderdelen
- als zeer goed voorbeeld van het oeuvre van architect J.A. Vrijman
- vanwege de monumentale ligging van het complex in het gebied Tusschendiepen, dat zal worden voorgedragen als beschermd gezicht

Monumentnummer*: 515375

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 27 augustus 2001
Kadaster deel/nr: 7789/37

*Monumentnaam***

Veenkoloniaal Museum

Complexnummer

515374

Complexnaam

schoolgebouw en conciërgewoning

*Woonplaats**

Veendam

*Gemeente**

Veendam

*Provincie**

Groningen

*Straat**

Museumplein

*Nr**

5

*Toev.**

*Postcode**

9641 AD

*Woonplaats**

Veendam

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Veendam

*Sectie**

D

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

6375

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving

Het twee verdiepingen hoge, deels onderkelderde SCHOOLGEBOUW gebouwd in 1910 in Um-1800 stijl heeft een U-vormige plattegrond. Het front wordt gevormd door een afgeschuinde zijde, gelegen aan de zuidkant tussen de linker en de centrale vleugel. Het schoolgebouw is opgetrokken in bruine baksteen aan de voorzijde (zuidgevel) op een hardstenen trasraam en wordt gedekt door een samengestelde kap met leidekking; cordonlijsten van zandsteen; fries van zandsteen; vijf hoge gemetselde schoorstenen; houten goot op houten klossen; zeventien dakkapellen bekroond met een houten fronton waarin twee vierruits vensters; vergaarbakken van lood versierd met engelenkop; tien pironen. De gevels worden geleed door T-vensters met twaalfruits bovenlicht op de begane grond onder een latei van zandsteen en gemetselde segmentboog, op de eerste verdieping onder strek.

De voorgevel (zuidzijde) van het gebouw wordt gevormd door een afgeschuinde gevel, bekroond met een driehoekige fronton en een dakruiter. Middels acht gemetselde pilasters met basement en kapiteel van witte steen wordt de gevel verdeeld in gevelvelden. In het fronton een guirlande en plaquette van zandsteen waarop staat geschreven 'Hoogere Burgerschool'. De dakruiter is opgebouwd uit een vierkant basement bekleed met leien waarboven aan elke zijde een uurwerk; spits bekleed met koper en bekroond met een koperen windvaan waarin de letters 'HBS'. De entree bevindt zich centraal in deze symmetrische voorgevel en bestaat uit twee houten

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

paneeldeuren met halfrond bovenlicht met roedenverdeling waarvoor een decoratief halfrond ijzeren paneel. De entree wordt omlijst met zandsteen met als sluitsteen het hoofd van Athena. Voor de entree een twee treden hoge hardstenen stoep; niet-originele invalidenopgang. Aan weerszijden van de entree een T-venster met halfrond bovenlicht met roedenverdeling. Boven de entree een cordonlijst waarin de niet-originele letters 'Veenkoloniaal Museum'. Op de eerste verdieping centraal een driedelig venster met stijlen en regels van zandsteen met bovenlichten met roedenverdeling, bekroond met een segmentvormig fronton van zandsteen. Aan weerszijden van dit venster een T-venster onder een latei van zandsteen waarboven aan de linkerzijde het wapen van Veendam en aan de rechterzijde de Nederlandse leeuw. In de achtergevel van dit schuine geveldeel drie smalle staande zesruits vensters waarboven een groot getoogd gekleurd glas-in-lood venster dat uit 1962 stamt.

In het hoekrisaliet aan de voorzijde van de linker vleugel (zuidwestzijde) zes T-vensters. In het terugspringende rechter geveldeel achttien T-vensters. In de linker gevel van deze vleugel vier T-vensters. In het hoekrisaliet van de achtergevel van deze vleugel zes T-vensters. In het terugspringende geveldeel drie T-vensters en een niet-originele dubbele houten paneeldeur met achtruits bovenlicht, waarvoor een niet-originele brandtrap is geplaatst. Voor dit geveldeel een plat rechthoekig volume met aan de voorzijde vijf smalle H-vensters waarvan één is dichtgezet; aan de rechterzijde twee smalle staande vensters met roedenverdeling.

In het hoekrisaliet aan de voorzijde (zuidoostzijde) van de centrale vleugel zes T-vensters. In het terugspringende linker geveldeel zesentwintig T-vensters. In de achtergevel van deze vleugel drie twaalfruits vensters waarboven vier T-vensters; op de begane grond een afdak onder lessenaarsdak, rustend op drie ijzeren zuilen op een natuurstenen basement waaronder twee getoogde tweedelige vensters onder rollaag en een getoogde dubbele houten paneeldeur met roedenverdeling onder rollaag met hardstenen stoep. Aan de rechterzijde van deze gevel een plat rechthoekig volume waarin twaalf smalle staande zesruits vensters.

In het linker geveldeel van de voorgevel van de rechter vleugel (noordoostzijde) een niet-originele paneeldeur met stoep waarboven twee zesruits bovenlichten (oorspronkelijk twee H-vensters), waarboven een vierdelig vierruits venster. In het centrale geveldeel een samengesteld tweedelig H-venster waarboven drie staande zesruits vensters. Dit geveldeel wordt bekroond met een attiek van zandsteen. In het risalerende rechter geveldeel vier samengestelde driedelige H-vensters met stijlen van witte steen onder een segmentvormig fronton waarboven vier T-vensters en twee boven de gootlijst doorgetrokken negendelige vensters deels met roedenverdeling, bekroond met een fronton. In de rechtergevel van deze vleugel een niet-originele nooduitgang. In het risalerende linker geveldeel van de achtergevel van deze vleugel vier dubbele getoogde houten paneeldeuren met roedenverdeling onder rollaag waarboven vier samengestelde driedelige zesruits vensters met stijlen van witte steen. In het rechter geveldeel een T-venster en drie staande zesruits vensters.

In het INTERIEUR zijn ondermeer van belang: de vensterbanken van granito, de houten tochtdeuren waarin glas met zij- en getoogde bovenlichten waarin roedenverdeling, de houten paneeldeuren, in het voorportaal de plaquette waarop Winkler Prins en Adam en Eva staan afgebeeld ontworpen door Tjipke Visser in 1916 en de plaquette waarop onder andere de namen van B&W, in de hal de bordestrap van granito met leuning van ijzer en hout, de zuilen van granito op een betonnen basement, de consoles van papier-maché, de hardstenen trap naar de kelder met ijzeren leuning en het gekleurde glas-in-lood venster uit 1962 ontworpen door Johan en Femina Schilt Geesink, in de toiletten de wasbakken, op de eerste verdieping in de hal de granito vloer, de zuilen van granito op een betonnen basement en de balustrade van ijzer en hout, in de lerarenkamer het beschoten tongewelf gedragen door zuilen

bekleed met papier-maché op een houten basement, de houten kastenwanden, op zolder de beschoten kap en het mechanische uurwerk van ijzer.

Waardering

Schoolgebouw van algemeen belang vanwege architectuur- en cultuurhistorische waarde:

- als voorbeeld van een HBS uit 1910 in de provincie Groningen in Um-1800 stijl
- vanwege de evenwichtige compositie en zorgvuldig vormgegeven detaillering
- vanwege de vrij hoge mate van gaafheid van zowel exterieur als delen van het interieur
- vanwege de waardevolle interieuronderdelen
- als zeer goed voorbeeld van het oeuvre van architect J.A. Vrijman
- vanwege de monumentale ligging in het gebied Tusschendiepen, dat zal worden voorgedragen als beschermd gezicht

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Schoolgebouw

Monumentnummer*: 515376

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 27 augustus 2001
Kadaster deel/nr: 7789/37

Complexnummer
515374

Complexnaam
schoolgebouw en conciërgewoning

*Woonplaats**
Veendam

*Gemeente**
Veendam

*Provincie**
Groningen

*Straat**
Burgemeester de
Hoopstraat

*Nr**
1

*Toev.**

*Postcode**
9641 AZ

*Woonplaats**
Veendam

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**
Veendam

*Sectie**
D

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel
6373

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving

De anderhalf verdiepingen tellende, deels onderkelderde CONCIERGEWONING (1911, Um-1800 stijl) op nagenoeg rechthoekige plattegrond is opgetrokken in bruine baksteen op een trasraam dat is afgezet met zandsteen en wordt gedekt door een naar binnen gebogen samengestelde kap met leidekking; houten gootlijst op houten klossen; waterlijst van zandsteen; vijf zinken piron; hoge gemetselde schoorsteen. De gevels worden geleed door H-vensters onder strek met houten roedenverdeling in de bovenlichten.

In het risalerende geveldeel van de voorgevel (zuidwestzijde) twee vierruits vensters waarboven een tweedelig venster met roedenverdeling. In het linker geveldeel twee H-vensters en een klein vierruits venster. Boven deze vensters is het centrale geveldeel deels boven de gootlijst doorgetrokken en wordt bekroond met een fronton; H-venster. In het rechter geveldeel een smal H-venster. De entree is voor dit geveldeel geplaatst in een uitgebouwd portiek onder tentdak. De entree bestaat uit een houten paneel deur met klein venster waarvoor een smeedijzeren paneel is geplaatst; hardstenen stoep. Aan de rechterzijde van het portiek een staand achtruits venster.

In het linker geveldeel van de noordwestgevel twee T-vensters. Het centrale geveldeel is boven de gootlijst doorgetrokken en wordt bekroond met een fronton; H-venster. Tegen het rechter geveldeel is een serre onder schilddak aangebouwd; aan de voorzijde centraal een houten paneel deur met vierruits venster en tweeruits bovenlicht, aan weerszijden een achtruits venster; aan zowel de linker- als rechterzijde van de serre twee achtruits

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

vensters; op de hoeken een halfroond pilaster op hardstenen basement.

Tegen de achtergevel (noordoostzijde) is een niet-origineel houten volume (niet beschermd) aangebouwd.

In de zuidoostgevel een T-venster met aan weerszijden een smal H-venster. Het centrale geveldeel is boven de gootlijst doorgetrokken en wordt bekroond met een fronton; H-venster.

In het INTERIEUR zijn ondermeer van belang: de houten paneeldeuren, in het toilet, de tochtal en hal de granieten vloer, de houten tochtdeur waarin glas, de houten bordestrap met leuning van hout en ijzer, in de woonkamer de houten suitedeuren, in de keuken de houten kast.

Waardering

Conciërgewoning van algemeen belang vanwege architectuur- en cultuurhistorische waarde:

- als voorbeeld van een conciërgewoning behorende bij een HBS uit 1911 in de provincie Groningen in Um-1800 stijl
- vanwege de opvallende vormgeving en detaillering
- vanwege de vrij hoge mate van gaafheid van zowel exterieur als delen van het interieur
- vanwege de functionele en ruimtelijk-visuele relatie met de HBS

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie

Conciërgewoning